

Aan de leden van de raad

Geachte gemeenteraad,

Bij brief van 4 februari hebben wij u, onder de noemer 'Vorbereiding Begroting 2017 RFV', een eerste blik op de ontwikkelingen gegeven die momenteel binnen de regio spelen en die van invloed zijn op de begroting voor het komend jaar.

In deze brief hebben wij aangegeven dat wij bezig waren de effecten van deze ontwikkelingen voor de begroting van Regio FoodValley en de inwonerbijdrage van gemeenten te concretiseren en dat we deze vervolgens wilden bespreken met colleges en raden. Ons uitgangspunt hierbij is dat de succesvolle ontwikkelingen in de samenwerking tussen gemeenten en met ondernemers en onderwijs/onderzoek - zoals vastgelegd in de door uw raden vastgestelde Strategische Agenda - de komende jaren verzilverd kunnen en moeten worden. Het gesprek hierover met de colleges heeft onlangs plaatsgevonden. In deze brief doen wij u het daarop gebaseerde voorstel toekomen. Graag vernemen wij van u of u zich in dit voorstel kunt vinden.

*** FoodValley anno 2016: successen**

Sinds de start van de samenwerking onder de vlag van de Regio FoodValley in 2010 zijn er al de nodige aansprekende successen behaald. Denk hierbij alleen maar aan zaken als het Regionale Mobiliteitsfonds voor aansprekende (infrastructurele) projecten zoals de brug bij Rhenen, het verbeteren van de knooppunten Hoevelaken en A1/A30, frequentieverhoging Valleilijn en verbeteren/verbreden van fietspaden. Maar ook zaken als gezamenlijke aanpak van de problematiek van de huisvesting van Statushouders en de inspanningen op het gebied van de Arbeidsmarktregio mogen genoemd worden. De regionale samenwerking heeft tot mooie resultaten geleid. Een greep daaruit:

- Een afgestemde visie en afgestemd beleid op het gebied van economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit.
- Op al deze gebieden worden projecten gezamenlijk gedefinieerd, afgewogen, gefinancierd en uitgevoerd. Een beperkte selectie daaruit:
 - Menukaart FoodValley (voorbeeld voor andere regio's);
 - Tech4Food: toenemende aandacht voor techniek, vooral in relatie tot de agrofoodsector;
 - Poultry Expertise Center;
 - ICT Valley: aandacht voor ICT binnen agrofood; bijeenkomsten met Wageningen UR;
 - World Food Center: ontwikkeling project;
 - Expatcenter FoodValley: servicedesk voor ondernemers die buitenlandse medewerkers hebben;
 - De Kennisas Ede-Wageningen en de verdere ontwikkeling daarbinnen van de campussen Ede en Wageningen;
 - FrisValley: landelijk gewaardeerd initiatief preventie alcohol onder jongeren;
 - Boerenhart: sterke component in Voedselvisie: kortere ketens, aandacht voor boeren.
- In de Strategische Agenda is afgesproken de strategische positie van de regio en de kansen voor innovatie en economische groei verder te verzilveren. Daarvoor wordt stevig geïnvesteerd in samenwerking met Ondernemers en Onderwijs/Onderzoek in de zogenaamde triple helix. Deze samenwerking wordt door andere regio's als voorbeeld gezien.
- Regio FoodValley ontwikkelt zich tot een gevestigde naam. In Nederland maar ook daarbuiten is de focus van onze regio op AgroFood steeds beter bekend. In gesprekken met CEO's van gerenommeerde foodbedrijven, maar ook met bestuurders en beleidsmakers in Den Haag, Euroregio en Brussel blijkt een toenemende belangstelling en erkenning van deze focus. De erkenning en waardering blijken ook uit het rapport Versterking Bestuur in Gelderland. Deze

belangstelling en erkenning verder omzetten naar meer bedrijfsvestigingen en meer werkgelegenheid: dat is kort gezegd de ambitie waar de regio nu voor staat. Een ambitie met een kansrijk perspectief. Ter illustratie het volgende voorbeeld: waar landelijk de economische crisis in de periode 2008-2014 leidde tot een banenverlies van +/- 2,5%, bleef de werkgelegenheid in ons gebied op peil. Reden om met extra inzet door te gaan op de ingeslagen weg.

Kortom: de meerwaarde van deze regionale samenwerking heeft zich in het nauwelijks vijfjarig bestaan van de regio al overduidelijk bewezen.

Een overzicht van de overige resultaten treft u aan in *bijlage 1*.

*** FoodValley anno 2016: kansen**

Daarnaast staan er voor de komende jaren een groot aantal kansrijke regionale initiatieven op stapel. Een deel daarvan is tot stand gekomen aan de zgn. Triple Helix tafel, een belangrijke versterking van de maatschappelijke inbedding van de regionale FoodValley-activiteiten, die een tweetal jaren geleden in gang is gezet, toen wij als regionale overheid de handen ineen sloegen met de twee andere belangrijke maatschappelijke geledingen: ondernemers en onderwijs- en onderzoeksinstellingen. In deze 'Gouden Driehoek' van de samenwerkende '3 O's' is in korte tijd veel tot stand gebracht: zo is de uit 2011 daterende 'Overheids' Strategische agenda van de Regio FoodValley inmiddels opgevolgd door een door de '3 O's' gezamenlijk opgestelde Strategische Agenda voor de periode 2016 – 2019. In de daaraan gekoppelde 'Uitvoeringsagenda 2016 e.v.' neemt elk van de 3 O's zijn aandeel in het voortouw bij de uitvoering van de initiatieven in deze agenda. Regio FoodValley c.q. de aan RFV deelnemende gemeenten nemen de komende jaren het voortouw bij de volgende van de ruim 26 initiatieven:

- ICT4FoodValley (gemeente Veenendaal)
- Regionale arbeidsmarkt (Regio FoodValley; gemeente Ede)
- Doorontwikkeling werkgeversdienstverlening (Regio FoodValley; gemeente Ede)
- Uitbouwen internationale lobby, waaronder Brussel (Regio FoodValley)
- Communicatie, marketing en acquisitie (Regio FoodValley en de acht gemeenten)
- Kennishart/kennisas Ede-Wageningen (gemeenten Ede en Wageningen)
- World Food Center met inbegrip van "rode loper" WFC (gemeente Ede)
- Poultry Expertise Center (Aeres groep en gemeente Barneveld)
- ICT campus Veenendaal (gemeente Veenendaal)
- Foodproductiecentrum Nijkerk (gemeente Nijkerk)
- Bereikbaarheidsprofielen (Regio FoodValley en de acht gemeenten)
- Railterminal Barneveld (gemeente Barneveld)

(zie *bijlage 2*)

Naast deze verbrede triple helix-samenwerking is er nog sprake van de meer 'reguliere WGR-samenwerking' in de portefeuillehoudersoverleggen. Het aantal hiervan is vanuit doelmatigheids- én doeltreffendheidsoverwegingen in de periode tot 2015 al teruggebracht van 8 naar 2: één voor 'Economie & Werkgelegenheid' en één voor 'Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen & Mobiliteit'. Taak van deze portefeuillehoudersoverleggen is o.a. om praktische uitvoering te geven aan de rol die de 'O' Overheid heeft in het samenspel van de Triple Helix: het zorgen voor een optimaal woon-, werk- en leefklimaat. Daarnaast zorgen deze portefeuillehoudersoverleggen ervoor dat de Regio FoodValley proactief reageert op beleidsvoornemens van andere overheden zoals Rijk en provincie.

Deze portefeuillehoudersoverleggen hebben hun eigen specifieke werkprogramma's. Deze zijn naast de overheidsinbreng in de initiatieven ter uitvoering van de Triple Helix Strategische Agenda ook opgenomen in *bijlage 2*.

Hieronder een impressie van de onderwerpen uit de ambitieuze werkprogramma's waar de gezamenlijke gemeenten de schouders onder zetten (een uitgebreider overzicht vindt u in bijlage 2):

- 'Visievorming werklocaties', 'Regionale energievisie en verkenning duurzame energieprojecten' (Werkprogramma Economie)
- 'Doorontwikkeling WerkgeversservicePunt', 'Aanpak jeugdwerkloosheid' (Werkprogramma Werkgelegenheid)
- 'Implementatie Menukaart', 'Aanpak vrijkomende agrarische bebouwing' (Werkprogramma Ruimtelijke ontwikkeling)
- 'Huisvesting statushouders', 'Uitvoering Woonagenda 2016' (Werkprogramma Wonen)
- 'Projecten Mobiliteitsfonds', 'Basismobiliteit' (Werkprogramma Mobiliteit)

*** FoodValley anno 2016: wie werken aan deze successen en kansen?**

De intergemeentelijke en triple helix FoodValley-samenwerking worden veelvuldig als geslaagd en na te streven voorbeelden genoemd, getuige onder meer de nieuwjaarstoespraak van de Commissaris van de Koning in Utrecht en het rapport 'Versterking Bestuur in Gelderland' van de commissie onder leiding van Fred de Graaf. Maar ook in internationale contacten blijkt dat Regio FoodValley ook buiten de landsgrenzen een bekende en goede naam heeft. Dat willen we de komende jaren verder uitbouwen.

Centrale spin in het web van de regionale FoodValley-samenwerking is het Regiokantoor in Ede. Vanuit dit Regiokantoor worden de regionale organen secretariael en administratief ondersteund. Dit is voor velen het meest zichtbare deel van de FoodValley-werkzaamheden. Het Regiokantoor bestaat nu uit zo'n 7 fte (*zie bijlage 5*).

In de praktijk echter, maar misschien meer achter de schermen, wordt het grootste en belangrijkste deel van het ondersteunende werk gedaan door medewerkers van de deelnemende gemeenten. Zo heeft op ambtelijk niveau elke gemeente zijn intermediair Regio FoodValley ('coördinator' in het gemeentehuis voor FoodValley-aangelegenheden) en levert elke gemeente ook ambtelijk specialisten voor de portefeuillehoudersoverleggen. Een grote inzet vanuit gemeenten wordt geleverd in regionale projecten, die in belangrijke mate bijdragen aan gemeentelijke ambities. Om een beeld te geven: alleen al het Regiocontract bestond uit zo'n 40 projecten, waaraan gemeenten hebben deelgenomen.

*** FoodValley 2017 e.v.: van visie naar uitvoering; doen, doen, doen**

De gemeentelijke bijdrage aan FoodValley bedraagt momenteel € 1,81 per inwoner. In totaal leverden deze inwonerbijdragen jaarlijks een bedrag van rond de € 615.000,-- op, waarmee voor een groot deel in de personele en andere kosten van een sober maar doelmatig regionaal ondersteuningsapparaat in de vorm van het Regiokantoor kon worden voorzien. De totale begroting van de Regio FoodValley bedraagt zo'n € 900.000,-- per jaar. In dit verschil tussen totale kosten op jaarbasis en het totaal van de inwonerbijdragen werd de afgelopen jaren grotendeels voorzien door geldelijke bijdragen van de provincie Gelderland.

Met ingang van 2016 is dit beeld echter ingrijpend gewijzigd en vanaf 2017 moet er rekening gehouden worden met een sterk gewijzigde inkomsten – uitgaven verhouding. Zo daalt het bedrag aan de inkomstenkant met zo'n € 150.000,--¹. Belangrijkste redenen hiervoor: wegvallende bijdragen van de provincie Gelderland.

¹ Het betreft de posten bijdrage project (€ 95.000,--) en verdeelde lasten (€ 50.000,--); blz. 16 Begroting Regio FoodValley 2016.

Het bedrag aan de uitgavenkant daarentegen neemt structureel toe; dit in de orde van grootte van rond de € 200.000,--. Verantwoordelijk hiervoor zijn in hoofdzaak:

- de permanente vertegenwoordiging in Brussel;
- activiteiten op het gebied van branding en positionering van FoodValley; het concept FoodValley verder versterken, nog meer bekendheid geven en sterker uitdragen ('be good and tell it'; gebruik maken van unique selling points).

Tussen 'nieuwe baten' en 'nieuwe lasten' ontstaat hierdoor een gat waarin (vooralsnog) niet door andere, nieuwe inkomstenbronnen kan worden voorzien.

Het Regiobestuur heeft verschillende alternatieven voor verhoging van de inwonerbijdrage op hun merites beoordeeld.

- *Extra inzet van personele capaciteit in natura vanuit gemeenten voor het Regiokantoor.* Hieraan kleven praktische bezwaren. De gemeentelijke organisaties staan zelf onder druk door ombuigingstaakstellingen enerzijds en toenemende taken en veranderende omstandigheden anderzijds. Deze taken uitvoeren voor de regio zou neerkomen op inhuur voor reguliere taken. De ervaring leert bovendien dat niet alle gemeenten in staat zijn om evenredig personeel te leveren voor de regionale taken.
- *Opslag op projecten vanuit de provincie:* het Regiobestuur had lange tijd de verwachting dat het Regiokantoor bij de uitvoering en de verantwoording van door de provincies medegefinancierde projecten een inzet zou vragen, die een opslag voor de financiering van het Regiokantoor zou rechtvaardigen. De provincies kiezen voor een rechtstreekse financiering van de inhoudelijke eindverantwoordelijken, zodat het realiseren van zo'n opslag niet uitvoerbaar is.
- *Efficiency-voordelen door samenwerking met Food Valley NL:* een samenwerking met Food Valley NL zou tot – naast inhoudelijke en strategische versterking - efficiencyvoordelen kunnen leiden. Hierop heeft het Regiobestuur ingezet. Uit intensieve, bestuurlijke gesprekken met Food Valley NL heeft het Regiobestuur moeten concluderen dat verdergaande samenwerking op korte termijn (nog) niet tot de mogelijkheden behoort; in ieder geval een zaak van lange adem is.

Dit heeft tot gevolg dat er:

- óf een verhoging van de inwonerbijdrage plaats moet vinden om in dat gat te voorzien;
- óf een deel van de geplande activiteiten niet plaats kan gaan vinden indien de inwonerbijdrage gelijk blijft aan de huidige bijdrage van € 1,81.

*** Voorstel inwonerbijdrage 2017**

Het Regiobestuur heeft uitgebreid over dit dilemma van gedachten gewisseld. Daarbij is nadrukkelijk ook op tafel gelegd dat een discussie enkel over verhoging van de inwonerbijdrage om ontstane gaten in de begroting te dichten eigenlijk geen recht doet aan de aspiraties van de springlevende en ambitieuze FoodValley. We staan aan de vooravond van een nieuw Triple Helix FoodValley-tijdperk en er is sprake van enthousiasme alom. In dit kader zou er, nu zich toch de noodzaak aandient om de financiering van 'FoodValley' te herijken, ook ruimte moeten zijn voor nieuwe impulsen. Het Regiobestuur heeft, na ampel beraad, besloten te komen tot het voorstel om te komen tot verhoging van de inwonerbijdrage tot € 2,95. Wij hebben deze inwonerbijdrage afgezet tegen de inwonerbijdrage die in andere regio's wordt betaald. Uit *bijlage 4* blijkt dat wij met € 2,95 aan de 'onderkant' zitten. Dat is de enige harde conclusie die uit de vergelijking te trekken valt in verband met de ongelijkheid tussen takenpakketten en ambities van regio's.

Door deze verhoging van de inwonerbijdrage kan een compacte organisatie van het Regiokantoor gefinancierd worden dat in principe ten dienste staat aan de gemeentelijke "O" van de triple helix samenwerking in de FoodValley regio en de intergemeentelijke samenwerking, die geformaliseerd is

in de gemeenschappelijke regeling Regio FoodValley. Voor de hoge ambities in het programma ter uitvoering van de Strategische Agenda 2015-2019, "FoodValley van denken naar doen" en de werkprogramma's economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit is een efficiënt en slagvaardig Regiokantoor nodig. De komende jaren wordt ingezet op een verdere professionalisering van het Regiokantoor: een deel van de extra middelen die worden verkregen door de verhoging van de inwonerbijdrage zal hiervoor worden bestemd. Een uitgewerkt voorstel wordt in 2016 aan het Regiobestuur voorgelegd.

De taken voor het Regiokantoor concentreren zich op de volgende:

- Stimuleren en ondersteunen van de triple helix samenwerking. De werkgroep triple helix, waarin vertegenwoordigers zitten namens en gefinancierd door de drie O's, draagt hiervoor zorg. Deze werkgroep wordt getrokken en secretarieel ondersteund vanuit het Regiokantoor.
- Stimuleren en ondersteunen van de (WGR-)samenwerking tussen de gemeenten. Het Regiokantoor ondersteunt het Regiobestuur en de andere bestuurlijke gremia in de WGR-samenwerking, zoals de portefeuillehoudersoverleggen; het Regiokantoor verzorgt de secretariële ondersteuning van deze bestuurlijke overleggen.
- Uitvoeren van de regionale activiteiten ter uitvoering van het uitvoeringsprogramma, waarbij de inzet van het Regiokantoor nodig is. Concreet:
 1. Het verder uitbouwen van de internationale lobby, dat wil zeggen "Brussel" en het uitwerken en uitvoeren van de regionale internationaliseringsagenda. Meer voorlichting voor, missies naar en ontvangsten van internationale ondernemers en ondernemingen e.d.
 2. Communicatie, marketing en acquisitie: ontwikkelen en uitdragen corporate story FoodValley; uitbouwen en verbreden acquisitie-inspanningen gericht op bedrijven; organiseren van FoodValley-days; verder fysiek herkenbaar maken van de FoodValley regio, e.d.

*** Toekomstperspectief**

Vooralsnog wordt van de in Regio FoodValley participerende gemeenten een stijging van de inwonerbijdrage naar € 2,95 gevraagd, waarmee een stabiele basis wordt gelegd. Het Regiobestuur voorziet de noodzaak van een verdere versterking van de regionale rol bij de uitvoering van de Strategische Agenda. Het Regiobestuur zal – overeenkomstig de met de raden gemaakte afspraak - een brief ter voorbereiding van de begroting RFV 2018 aan de raden aanbieden. Daarin zullen wij ingaan op de samenwerking met Food Valley NL, eventuele financiële bijdragen van andere O's aan de triple helix-samenwerking en de inzet op het gebied van communicatie, marketing en acquisitie en andere ambities in de Uitvoeringsagenda Triple Helix FoodValley.

Zoals al eerder aangegeven is 'de FoodValley regio' volop in beweging. Wellicht leidt een grotere samenwerking tussen Food Valley NL en Regio FoodValley in de toekomst nog tot kostenbesparende ontwikkelingen als gezamenlijke huisvesting en gezamenlijke activiteiten. Daarnaast zijn ook de andere twee O's aan het kijken of zij financieel (in natura vindt dat reeds plaats; in orde van grootte € 400.000,-- (onderwijs/onderzoek) en € 500.000,-- (ondernemers)) kunnen gaan bijdragen aan de financiering van ondersteuning van de FoodValley-samenwerking. Tenslotte zal de Uitvoeringsagenda Triple Helix FoodValley de komende maanden nog meer zicht bieden op wat van Regio FoodValley en de regiogemeenten wordt gevraagd en wat het voor de individuele partners oplevert. In het bijzonder is de verwachting dat een verhoogde inzet wordt gevraagd en verwacht op het gebied van communicatie, marketing en acquisitie. Aan een concreet plan daarvoor wordt gewerkt.

Voorstel:

- 1. In te stemmen met verhoging van de inwonerbijdrage Regio FoodValley per 1 januari 2017 naar € 2,95.**
- 2. Te overwegen een zienswijze in te dienen op de (hierbij aangeboden) begroting Regio FoodValley 2017 (bijlage 3).**

Bijlagen:

1. De oogst van vijf jaar samenwerken (overzicht (meest succesvolle) resultaten van samenwerking):
 - FoodValley Ambitie 2020; een tussenbalans “Voedingsbron voor grenzeloze innovaties”;
 - Inspiratiebeeld Regio FoodValley, met alle behaalde successen t/m 2014;
 - Korte samenvatting Voortgangsrapportage Regiocontract 2014.
2. Concept-Uitvoeringsprogramma Regio FoodValley.
Het programma bestaat uit twee delen:
 - de uitvoeringsagenda triple helix FoodValley en de bijdrage van Regio FoodValley daaraan;
 - de werkprogramma's van Economie en Werkgelegenheid en Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Mobiliteit.
3. Ontwerp-begroting RFV 2017.
4. Overzicht inwonerbijdrage in andere regio's.
5. Huidige invulling formatie Regiokantoor.